

Jegyzet Domonkos István *Valóban mi lett velünk?* című verséhez

2017. május 19-én Budapesten, a Petőfi Irodalmi Múzeumban az *Új Symposion* legvizsontagságosabb évét igyekeztünk felidézni a *Betiltások éve* elnevezésű rendezvényen. 1971-ben tiltották be Rózsa Sándor és Miroslav Mandić írásait. A folyóiratot én igyekeztem védeni a bíróság előtt. Utána személyek ellen is indultak büntetőeljárások. Rózsa Sándort három év börtönre, Miroslav Mandićot kilenc hónap börtönre, Tolnai Ottót két év feltételes szabadságvesztésre ítélték. Szintén 1971-ben jelent meg Domonkos István talán legismertebb verse, a *Kormányeltörésben*. A PIM-ben ott volt még Rózsa Sándor, aki az ítélet után, 1972-ben Németországba emigrált, és azóta nem volt otthon, Ladik Katalin, aki Mandić betiltott írását fordította, valamint Maurits Ferenc és Szombathy Bálint, akik a grafikai szerkesztői posztot és a kötelező katonai szolgálatot váltogatták 1971-ben.

Az utolsó pillanatig bizonytalan volt Domonkos István részvétele. A végén mégsem tudott eljönni, de írt egy verset, melyet kérésére felolvastam a rendezvényen. Körülbelül fél évszázaddal ezelőtt Domonkos és Tolnai közös kötetet adtak ki *Valóban mi lesz velünk?* címmel. Azóta megváltoztak körülöttünk a távlatok. Ennek a versnek a címe: *Valóban mi lett velünk?*

Nem tudom, hogy könnyű vagy nehéz volt-e Dominak megírnia ezt a verset. Azt biztosan tudom, hogy nehéz volt továbbtania. Domi nem használ e-mailt. Azt javasoltam neki, hogy diktálja le a lányának, Tininek (aki szintén Svédországban él, bár más városban), és utána Tini majd elküldi nekem e-mailen. Domi úgy látta, hogy ez mégsem menne. Tini egészen jól tud ugyan magyarul, de sohasem sajátította el a magyar helyesírást, és az is félő volt, hogy talán félreért rendhagyó szavakat. Maradt az az opció, hogy a dolgot magunk oldjuk meg valahogy. Csak hát mi sem vagyunk már ugyanazok, mint akik a közös újjidéki években voltunk. Dominak a látásával vannak nehézségei, külön nagyító szemüveg-

gel tudja csak (és nem könnyen) olvasni a feljegyzett szöveget. Nekem a hallásom gyenge. Nem frissen pattogott a telefonbeszélgetés a svédországi Grönskara és Budapest között. Többször elbizonytalanodtam, hogy jól értettem-e egy-egy szót, visszakérdeztem, ő megismételte. Voltak szavak, melyeket harmadszorra sikerült tisztázni. Aztán a végén én olvastam fel még egyszer a verset, hogy Domi ellenőrizhesse.

Ez még valahogy összejött...

2017. május 19-én a Petőfi Irodalmi Múzeum *Betiltások éve* címen rendezvényt szervezett, melynek témája az *Új Symposion* volt 1971-ben. Domonkos István is a meghívott vendégek között volt, de nem tudott eljönni. Írt azonban egy verset, melyet telefonon diktált le Várady Tibornak, aki felolvasta a rendezvényen. Ezt a verset közöljük most a *Híd*ban.